

Projev na XVII. sněmu SOVF v Praze dne 28. září 2013

Vážené sestry, vážení bratři, vážení hosté,

dovolte mi, abych vás všechny tímto způsobem pozdravil při příležitosti konání XVII. sněmu Skautského oddílu Veleňa Fanderlika. Události v České republice v letošním roce, ovládnutí Ústavu pro studium totalitních režimů ke komunistům inklinující levicí se zjevným záměrem postupně tento ústav zlikvidovat, některé negativní důsledky přímé volby prezidenta republiky, ostré politické střety mezi levicí a pravicí včetně kriminalizace některých politiků provázené pádem vlády, chystanými předčasnými volbami a růstem preferencí KSČM, naznačujícím postupný nárůst moci a sebevědomí komunistů, zcela evidentně signalizují různá rizika, která mohou provázet další politický a ekonomický vývoj v naší společnosti. Ačkoliv slova o ohrožení demokracie v naší zemi mohou tak vyznívat někomu jako příliš nadnesená, po čtyřicetileté totalitě, když demokratické principy se ještě nestačily usadit v povědomí občanů, jsou rizika v tomto směru přesto stále značná. Představa, že posláním Skautského oddílu Veleňa Fanderlika s blížícím se dvacetiletím jeho existence postupně ztrácí svůj význam, se nepotvrzuje. Opak je podle mého názoru pravdou. Členové Skautského oddílu Veleňa Fanderlika by dnes i v budoucnu zvýšenou měrou měli výchovně působit zejména mezi mládeží, nejen skautskou, ve prospěch zachování demokracie v naší vlasti a jejího příznivého pozitivního vývoje. Je to naše lidská a skautská povinnost. Tak, jak jsme kdysi sami slibovali. A to vše i přes snižující se členskou základnu oddílu a jeho aktivitu, způsobené zvyšujícím se věkem členů a jeho doprovodnými jevy – klesající duševní a zejména fyzickou potencií nás všech a odchodem mnohých na věčnost.

Nemyslím si, že by se členové oddílu měli plést jako skauti do partajní politiky jako takové. Pokud ano, pak jen mimo skautské hnutí. Jejich životní zkušenosti a rozhled by ovšem mohly a měly být ve větší míře využity především při výchově naší mládeže ve skautských oddílech a formou besed se staršími žáky základních a středních škol ve spolupráci s učiteli těchto škol.

Při každém našem sněmu hoří svíce k připomenutí zesnulých členů Skautského oddílu Vlena Fanderlika a k uctění jejich památky. Dovolím si z těch, co opustili naše řady a odešli na věčnost, připomenout jména tří skautských osobností, nositelů Pamětního kříže 3. odboje Skautského oddílu Vlena Fanderlika – Karel Lešanovský-Kay, Radek Brož-Nestle a Karel Kahoun-Kája brdskej.

Prvním je bratr Ing. Karel Lešanovský-Kay. Kay, nositel Řádu Stříbrného vlka a Zlaté Syringy, který zemřel 25. dubna 2013. Za komunistické totality byl evidován v „*Jednotné centrální evidenci protistranických, protisocialistických a protisovětských kampaní a akcí*“. V roce 2013 byl ministerstvem obrany České republiky vyznamenán jako účastník 3. odboje, tj. odboje a odporu proti komunistické totalitě. Kay je autorem celé řady publikovaných textů a přednášek, věnovaných převážně skautingu, mezi nimi tři významných publikací. Jde o knihu *Se štítem a na štítě*, o skautech a skautkách, kteří a které prošli komunistickými věznicemi a komandy a o skautech, kteří byli popraveni, a knihu *Stručné dějiny českého skautingu v období 1968–1970*, ve které je líčena obnova a krátké období existence Junáka v době „pražského jara“ a jeho ostudný konec. Třetí je pozoruhodné dílo *Komunismus a skauti-komunisté*, vydané jako CD, v němž Kay podrobně rozebírá a diskutuje jednání a chování skautů-komunistů v průběhu celé historie českého a československého skautingu. Kay se ve svých textech neopírá o nějaké spekulace, ale vše, o čem píše a co zohledňuje, má dokumentačně doloženo. Jeho dílo nemá v historii našeho skautingu obdoby. Víme dobře, že Kay stál také u vzniku našeho Skautského oddílu Vlena Fanderlika. V bratru Karlu Lešanovském-Kayovi ztratil český skauting nepochybně jednu z největších, ne-li vůbec největší osobnost polistopadové obnovy českého skautského hnutí. My, kterým bylo dopřáno ho přežít, bychom měli usilovat o to, aby památka jeho osobnosti a jeho dílo zůstaly trvale zachovány ku prospěchu celého českého skautingu. Kay by se pro nás měl stát trvalým vzorem jako skaut dbalý svého skautského slibu, skautského zákona, svého skautství i lidství a jako osobnost projevující svůj nekompromisní odpor k jakékoliv totalitě.

Dalšího skauta, na konci minulého roku povoláného na věčnost, bych také rád připomněl. Je jím Ing. Radek Brož-Nestle. Skaut a mukl Nestle stejně jako Kay se podílel na zrodu Skautského oddílu Vlena Fanderlika. Nestle byl také jeden čas

vůdcem SOVF. Vždy jsem obdivoval a oceňoval jeho vstřícný postoj k bližním, jeho skromnost a pokoru. Nikdy a nikde neusiloval o to, být v popředí a být viděn. Odešel na věčnost ve vsí tichosti, takže se i pražská družina SOVF o jeho smrti dozvěděla se značným zpožděním. Rád jsem se s ním potkával nejen na schůzkách pražské družiny a na sněmech SOVF, ale také na muklovských setkáních na Žofíně. Rád na něho vzpomínám.

Oba bratři, Kay i Nestle, nám všem budou chybět pro svůj rozhled, znalosti, skromnost a pokoru. Oba by měli být zapsáni zlatým písmem do historie Skautského oddílu Velená Fanderlika, stejně tak jako do historie českého skautského hnutí, aby nikdy nebyli zapomenuti a stali se trvalými vzory pro naši skautskou mládež současnosti i budoucnosti.

Do třetice si dovolím vzpomenout zesnulého bratra Mgr. Karla Kahouna-Káju brdského. S velkým pohnutím listuji v jeho knize *Lámání lilií, Vzpomínky jednoho skautíka*. Připomínám si jeho rozsáhlou pěstounskou rodinu, o kterou vzorně pečoval se svou manželkou Blankou. Kája brdskéj byl skautem tělem a duší s velmi pozitivním výchovným vztahem k mládeži a nelze se proto divit, že za totality skončil jako mukl. Také on může být vzorem pro nás všechny.

Skautů a skautek, kteří opustili řady našeho oddílu a odešli k věčnému táboráku, je mnohem více. Proto opakují, že se právem vzpomíná na všechny zesulé členy a členky oddílu na každém sněmu SOVF. Zaslouží si, aby jejich památka byla zachována, připomínána a uctívána. Podle Stanov SOVF jsou navždy členy oddílu.

V posledních letech pro svůj věk a své zhoršené pohybové možnosti sleduji činnost Skautského oddílu Velená Fanderlika již spíše jen z povzdálí. Snažím se však být užitečným svými úvahami a informacemi, které rozesílám e-mailem a současně předávám na webovou stránku KPV-SOVF. Na víc už se mi většinou nedostává sil. Dovolte mi, prosím, abych se jako skaut, který dvakrát stál v čele oddílu, pokusil krátce zamyslet nad současným stavem a budoucností Skautského oddílu Velená Fanderlika.

Jak jsem již řekl, členská základna SOVF klesá, přesněji řečeno vymírá. Současnou mladou skautskou generaci v podstatě nelze ve větší míře podchytit. Obávám se, že většina mladých o členství v oddíle nemá zájem a snad ani o existen-

ci SOVF neví. Má jim Skautský oddíl Velená Fanderlika v souladu se svými stanovami co nabídnout? Zveřejněné a mně dostupné zprávy a informace o jednotlivých družinách a jejich činnosti jsou velmi skrovné, pokud vůbec nějaké se ke mně dostanou. Vyvolává to potom ve mně dojem, že současná činnost SOVF je spíše jen formální a značně pasivní a asymptoticky se blíží k nule. Je-li tomu opravdu tak, pak je to velmi smutné a varující konstatování. Jak jsem již v úvodu naznačil, zhoršující se vnitropolitické a ekonomické poměry v naší vlasti by se měly stát varovným signálem a inspirací k tomu, aby, nehledíce na svůj věk, členové oddílu naplňovali své oddílové poslání a výchovně působili mezi skautskou a ostatní mládeží. Aby s nimi besedovali o zločinech a persekuci, kterým byli nejen oni, ale i mnozí další občané našeho státu vystaveni za komunistické totality, jež přes různé výkyvy ve své tvrdosti trvala v podstatě více jak čtyřicet let. Mám s tím jisté zkušenosti, protože řadu let beseduji každý rok v listopadu se staršími žáky několika základních škol a gymnázií litoměřického okresu. Víím velmi dobře, že většina z nich o té „*době temna*“ ví jen velmi málo či spíše neví nic. Bohužel týká se to často i jejich kantorů. Také jejich zájem je někdy z povinnosti spíše jen předstíraný.

Je na akceschopných skautech-muklech a také ostatních skautech-členech SOVF tuto dlouhodobě přetrvávající mezeru vyplňovat. V tom má právě Skautský oddíl Velená Fanderlika své nezastupitelné poslání. V minulosti jsem to vždy připomínal ve svých projevech na sněmech SOVF a při různých oddílových setkáních. Myslím, že k žádné změně a k žádnému zlepšení v těchto souvislostech nedošlo. Kromě působení bratry Miroslavem Koptem-Orlem a Jiřím Zachariášem-Pedrem vedené dokumentační skupiny při SOVF a jí připravených sborníků o ničem dalším podstatném nevíím. Snad ještě mohu připomenout céděčko „*Skautský oddíl Velená Fanderlika, svědomí českého skautingu*“, které jsme před několika roky vydali. Kdo si jeho texty podrobně přečetl, kolik jeho exemplářů se dostalo mimo úzký okruh zájemců? Kolik je mezi Vámi těch, kdo s mládeží hovoří a beseduje o komunistické totalitě? Moc by mě to zajímalo. Tuto naši oddílovou povinnost – toto naše oddílové poslání, pro které oddíl vznikl, přece nelze opustit.

Nevíme dne ani hodiny, kdy budeme i my povoláni na věčnost. Každý nemá tak pevný a zdravý kořínek jako bratr Eda Marek-Hroznýš, který je ve svých šesta-

devadesáti letech úplný „*Jura*“. A po pravdě řečeno, není sám. Můj přítel, skaut a mukl profesor Jiří Krupička, žijící v Kanadě, letos v květnu zlomil stovku. Přečtěte si některou z jeho zajímavých knih, které u nás po listopadu 1989 vyšly. K „*prvnímu století Jiřího Krupičky*“ byl vydán sborník vzpomínek jeho přátel, spoluvězněů a spolupracovníků nejen z České republiky v rozsahu více jak tři sta stran s bohatou fotografickou dokumentací.

Skautský oddíl Velená Fanderlika by dnes měl oživit důvody svého vzniku a jasně formulovat a stanovit úkoly, s jakými vstoupí do dvacátého roku svého trvání. Měl by prokázat nejen v rámci českého skautského hnutí, ale i před veřejností význam své existence a zhodnotit výsledky svého dvacetiletého působení. Tento hlavní úkol by měl být zřetelně konkretizován a zpřesněn již na dnešním sněmu a urychleně podrobně rozpracován, aby oddíl přistoupil k jeho naplňování co nejdříve. Aby již na XVIII. sněmu SOVF, který bude ke dvacátému výročí SOVF uspořádán v roce 2014, mohlo vedení oddílu s jeho dílčími výsledky vystoupit. K tomu musí svým podílem přispět všechny družiny, aby ve sněmové zprávě za uplynulých dvacet let byly vyhodnoceny nejen výsledky činnosti vedení oddílu, ale také jeho družin i jednotlivců. Aby se ukázalo, co všechno pozitivního členové oddílu dokázali a bylo tak potvrzeno, že další působení oddílu má skutečně pro naše skautské hnutí a naši společnost svůj nezastupitelný význam.

Nové vedení SOVF, zvolené na tomto sněmu, by proto mělo připravit ke dvacátému výročí SOVF a k příštím XVIII. sněmu sborníček či almanach stručně hodnotící uplynulé období působení oddílu a současně předkládající vizi další činnosti oddílu. Na přípravě a shromáždění podkladů pro tento sborníček by se měly samozřejmě vedle vedení oddílu podílet také jednotlivé družiny. Od nich by se celá akce měla začít odvíjet. Tento návrh by se měl stát součástí usnesení dnešního sněmu.

Skautský oddíl Velená Fanderlika by měl přispívat k duchovní a duševní obrodě naší společnosti vycházející ze tří základních principů skautingu, skautského slibu a skautského zákona. Duchovní a duševní primitivismus postupně ovládá celý svět, naši zemi nevyjímaje, a představuje velké společenské nebezpečí terorismu a totalitních diktatur. Neustále se potvrzuje, že Marxovo dědictví je stále živé i mezi intelektuály na vysokých školách v řadě západoevropských demokra-

cí. Podobně je tomu možná i u nás. To vše se projevuje v úsilí o určitou renesanci údajně dodnes platného Marxova učení „oproštěného od stalinismu a podobných deformací“, jak dnes ti jeho pravověrní a zainteresovaní vyznavači všude ve světě stále směleji prohlašují. Obávám se, že naše školní osnovy a znalosti i zájem či spíše nezájem nebo lhostejnost kantorů nezajišťují v tomto smyslu potřebnou výchovu mladé generace. Zde musí nastoupit také skautské hnutí včetně SOVF a splnit tak svou povinnost služby lidstvu podobně jako se o to snaží stárnoucí členové Konfederace politických vězňů České republiky.

Nechci zde vedení ani členům SOVF radit jak dál. K tomu se necítím oprávněn. Je dokonce možné, že se v něčem mýlím. Naznačil jsem, že při různých příležitostech zaznělo, že by snad SOVF měl ukončit svou činnost. Současný stav naší nemocné společnosti před něčím takovým varuje. Byla by to velká chyba, pokud má oddíl ještě šanci být aktivní i v příštích letech. Proto jsem se hlouběji zamyslel nad tím, jak dál v SOVF. Chci věřit tomu, že další existence oddílu může mít i významnější smysl než se jen příležitostně zviditelňovat jako stafáž při kladení věnců, představenou a často v televizi prezentovanou v poslední době už pouze jedním členem SOVF s oddílovým praporem při různých slavnostních příležitostech a tryznách.

Pokusil jsem se krátce vyslovit svůj názor a obavu o další osud SOVF, jak ho vnímám a cítím – nic víc a nic méně. V tom je smysl mého projevu. Proto jsem si vyžádal souhlas bratra Jindry Valenty-Vlka, abych tento svůj projev mohl vypracovat a Vám ho touto formou předložit k úvaze. Nemějte mi moje slova, prosím, za zlé. Pokuste se využít mnou vyslovená doporučení již při tvorbě sněmovního usnesení. O jeho naplnění pak usilujte směrem k příštímu XVIII. sněmu SOVF a dvacátému výročí existence SOVF, které ty z nás, kteří se toho dožijí, čekají v roce 2014.

Děkuji Vám za pochopení a trpělivost, jakou jste projevili během čtení tohoto projevu, přeji Vám všem pevné zdraví a Skautskému oddílu Velena Fanderlika vše dobré do příštích let.

Roudnice nad Labem, 28. září 2013

Jiří Čejka-Péguy ŘSV